

ADVOKATFORENINGEN

Sør-Rogaland krets

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Deres ref.: 22/371
Vår ref.:

Dato: 19. april 2022

HØRINGSUTTALELSE – REVERSERING AV EKSISTERENDE DOMSTOLSSTRUKTUR

Advokatforeningen Sør-Rogaland krets viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat av 26.01.2022, og vil med dette inngi høringsuttalelse til regjeringens forslag om reversering av eksisterende domstolsstruktur.

Advokatforeningen Sør-Rogaland krets støtter ikke en reversering av eksisterende domstolsstruktur. Nedenfor vil vi knytte noen kommentarer til enkelte prinsipielle forhold, og forhold som berører Sør-Rogaland krets spesielt.

Den tredje statsmakt

Regjeringen har i Hurdalsplattformen gitt uttrykk for at en reversering av eksisterende domstolsstruktur vil være utgangspunktet for landets domstoler, men at unntak fra dette kan gjøres for domstoler der domstolleder, kommunene i rettskretsen og de ansatte gjennom sine tillitsvalgte er enige om å opprettholde dagens struktur.

Advokatforeningen Sør-Rogaland krets mener på prinsipielt grunnlag at videreføring av eksisterende struktur ikke bør være avhengig av et slags samtykke fra rettskretsens kommuner. Det at en kommune, stor eller liten, skal kunne avgjøre hvorvidt Sør-Rogaland tingrett skal bestå eller ei, er etter vår oppfatning problematisk. For det første fordi domstolene skal fatte avgjørelser i tvister hvor kommunene er part. Av den grunn bør ikke domstolene være avhengig av kommunenes velvilje. For det andre fordi et slikt utgangspunkt tilsier at lokaldemokratiet skal bestemme utformingen av den tredje statsmakt på tingrettsnivå.

Denne prinsipielle problemstillingen kommer ikke på spissen hva gjelder Sør-Rogaland tingrett, ettersom alle kommuner og tillitsvalgte så vidt vi kan skjønne ønsker å beholde eksisterende struktur. Men prinsipielt mener Advokatforeningen Sør-Rogaland krets at denne form for beslutningsmyndighet er uheldig.

Domstolen har blitt styrket – særlig om kretsens minste rettssted

I høringsbrevet foreslår departementet å gå tilbake til gammel struktur og samtidig bevilge mer penger for å styrke lokale domstoler slik at de skal være mindre sårbare. Vi er av den oppfatning at eksisterende domstolstruktur nettopp har hatt denne effekt. I vår krets er det naturlig å vise til tidligere Dalane tingrett

som eksempel, og hvordan dette rettsstedet så langt er påvirket av ny domstolsstruktur.

Dalane tingrett i Egersund er en liten domstol i Sør-Rogaland krets. Før reformen holdt den til i gamle rettslokaler, med én sal, én sorenskriver, og én dommerfullmektig. Med strukturreformen av 2021 - har Dalane tingrett nå fått en langt mer forutsigbar posisjon. Det blir satset på Egersund rettssted. Det ses etter nye og bedre lokaler i Egersund, og det er god tilgang på dommere. Dommere fra Stavanger og Sandnes behandler saker i Egersund ved behov. Per i dag er det en dommer, og fra høsten to dommere med fast arbeidssted i Egersund. Et større dommerkollegium gjør at partene i en sak får tildelt en dommer med den erfaring saken krever, og kapasiteten i domstolen er en helt annen fordi ressursutnyttelsen på tvers av rettssteder gir den fleksibiliteten domstolen trenger. Sør-Rogaland tingrett har for eksempel svært god barnefaglig kompetanse blant dømmende årsverk - kompetanse som nå er tilgjengelig på tvers av rettssted i kretsen. Dommerfullmektigen i Egersund behandler ikke lenger barnelovsaker og barnevernsaker. Det rettsøkende publikum har, etter vårt synt, fått et bedre tilbud med nåværende struktur, og rettsikkerheten styrkes.

Flere har uttrykt frykt for at strukturreformen fra 2021 over tid vil føre til en nedbygging av virksomheten ved mindre rettssteder. Dette synes å bli brukt som argument for å gå tilbake til gammel struktur, selv om alle rettssteder fortsatt består under ny reform. Vår oppfatning er at det lokale rettssted Egersund - som er vår krets' minste rettssted - er styrket gjennom reformen. Sør-Rogaland tingrett har tatt på alvor det politiske ønske om å beholde – og derav også satse – på alle de tre rettsstedene i regionen. En slik satsing har latt vente på seg med gammel reform. Ordningen det vurderes å reversere tilbake til var slik sett en større trussel for rettsstedets eksistens enn hva eksisterende struktur har vært, og fortsatt vil være.

I forkant av domstolsreformen var nok flere advokater, særlig ved kretsens minste tingrett, skeptiske til ny reform. Det var usikkert hva som ville skje med rettsstedene, om disse over tid ville bli nedprioritert, og enkelte spurte seg om advokat- og dommermiljøene ville konsentreres ytterligere i de store byene. Nå når sammenslåingen er et faktum, og reformen har begynt å vise sin gevinst, fungerer det svært godt i vår region. Tilbakemeldingen fra advokater som den gang var kritiske, er at en reversering av reformen nå vil være svært uklokt. Advokater med sitt virke i Egersund melder om at reformen utelukkende har hatt positive effekter. Vi har ikke fått negative tilbakemeldinger på ny reform.

Ett felles bo- og arbeidsmarked

Stedlig ledelse og lokal forankring er av departementet trukket frem som et viktig politisk hensyn i spørsmålet om reversering. For Sør-Rogaland krets har dette hensynet begrenset relevans. Sør-Rogaland er ett felles bo- og arbeidsmarked. Avstandene er små og lokale forskjeller mindre. Vi opplever det på ingen måte problematisk for den stedlige ledelse eller lokale forankring at vi i dag ikke lenger har tre sorenskrivere i regionen, men én sorenskriver og én nestleder.

Advokatforeningens samarbeid med domstolen

Advokatforeningens medlemmer som en sentral del av rettens aktører, har etablert faste samarbeidsmøter med Sør-Rogaland tingrett. Det er positivt at rettens aktører – dommere, påtale og advokater – møtes for å diskutere ulike problemstillinger som dukker opp i og utenfor rettssalen. Å ha et felles grunnlag for arbeidet, på tvers av rettssted, er forutsigbart. Nå treffer vi en stor tingrett hvor vi kan ta opp innspill som er viktig for våre medlemmer, fremfor å ta det opp med flere sorenskrivere. Det er mindre risiko for at det utvikler seg ulik praksis. Sør-Rogaland er i ett felles bo- arbeidsområde, og vi har fordeler med at det blir likere rutiner, bedre tilgjengelighet og behandling i domstolene.

Oppsummering

Høringsnotatet fremhever flere steder behov for tiltak for å bøte på negative virkninger, dersom strukturen før reformen i 2021 gjeninnføres. Eksempelvis behovet for å redusere sårbarheten til mindre domstoler, sikre effektiv ressursutnyttelse og god nok kvalitet på tjenestene.

Advokatforeningen Sør-Rogaland krets mener at departementet forslag om å reversere ny reform med den prislapp det har, for så å bevilge ytterligere 20 millioner kroner for å bøte på de ulempene gammel struktur vil føre med seg, fremstår svært lite hensiktsmessig. Ulempene gammel struktur hadde – som for eksempel lang saksbehandlingstid og fristoverskridelser, utsettelse grunnet mangel på dommere, bruk av dommerfullmektiger i barnesaker, inhabilitet, dårlig fysisk arbeidsmiljø - er etter vår oppfatning langt på vei bedret med ny reform. Vi antar at flere av de nevnte fordeler ikke er unike for Sør-Rogaland krets, og at flere domstoler kan vise til positive virkninger av eksisterende reform.

Advokatforeningen Sør-Rogaland krets foreslår at det primære tiltak for å bøte på, eller unngå disse negative virkningene er å beholde eksisterende domstolstruktur. La den virke, og la den oppnå sin tiltenkte gevinst.

Med vennlig hilsen

Ann Mari Risvoll Winterhus-Fjeld
styreleder

for styret i Advokatforeningen Sør-Rogaland krets

Kopi: Advokatforeningen v/ Hovedstyret